

KOMENTÁR K VÝKAZU PRÁCE ZA ROK 2023

PERSONÁLNY STAV

Štátny archív v Trnave má systemizovaných 25 miest – z toho 24 v štátnej službe, 1 miesto vo verejnom záujme, ktoré sa počas celého roka nepodarilo obsadiť kvôli nízkej triede.

V roku 2023 došlo z personálneho hľadiska k stabilizácii zamestnancov. Od 1. januára 2023 bol poverený zastupovaním funkcie vedúceho OSV Ing. Zdenko Pinkas, ktorý od 1. júna 2023 po úspešnom výberovom konaní bol trvalo preložený na toto miesto.

Od 15. júna 2023 bol Mgr. Jakub Roháč dočasne preložený na miesto vedúceho štátneho zamestnanca na základe výsledku výberového konania z dôvodu odchodu Mgr. Kataríny Boledovičovej, PhD., vedúcej OSAD, na materskú dovolenku. Od 1. novembra 2023 bol prijatý do dočasnej štátnej služby na zastupovanie štátneho zamestnanca Mgr. Jakuba Roháča Mgr. Tomáš Vörös.

ODBORNÉ ČINNOSTI

Odborné činnosti sa uskutočňovali v súlade so stanoveným plánom. Ich podrobnejšie zhodnotenie sa uvádza pri zhodnotení práce oddelení a pracovísk.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO - OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Projekty

V roku 2023 Štátny archív v Trnave sa zapojil do edičného projektu *Societies Under German Occupation – Experiences and Everyday Life in World War II (Spoločnosti pod nemeckou okupáciou - zážitky a každodenný život počas druhej svetovej vojny)* nemeckej Univerzity vo Wuppertale, na ktorom spolupracovali pamäťové inštitúcie z dvadsiatich európskych krajín, vrátane Štátneho archívu v Trnave. Cieľom projektu je výskum života vo vojensky okupovanej spoločnosti počas vojny v porovnaní so životom v mierovom období, so zameraním najmä na zásobovanie potravinami, reguláciu obchodu a čierny trh.

Trnava, ako zatiaľ jediné mesto na Slovensku, organizuje festival *Učiaci sa Trnava*. Jeho tretí ročník sa konal v piatok 23. júna 2023, a to priamo v centre mesta Trnava na pešej zóne. Aktivity si pre žiakov a žiačky základných škôl pripravili desiatky vzdelávacích organizácií, ktoré na pódiu počas celého doobedňajšieho programu dopĺňali zábavné a kultúrne vystúpenia. Festival ponúkol niekoľko samostatných oblastí, ktoré venovali pozornosť nielen prírode, umeniu, technike, histórii či zdraviu, ale aj vzťahu k európskym krajinám a budovaniu etických hodnôt. Súčasťou okruhu *Dejiny kráľovského mesta* bol zaradený zo svojimi aktivitami aj Štátny archív v Trnave, ktorý sa do tohto projektu zapojil po prvýkrát.

Sídlny archív v Trnave v roku 2023 pripravil tieto podujatia:

1. **Trnavská hudobná jar** (26. 3. - 11. 6. 2023)

Štátny archív v Trnave spoluorganizátor podujatia.

2. Samostatná výstava **Túlavé topánky našich predkov** (vernisaž výstavy 8. 6. 2023)
3. **Deň otvorených dverí** na tému cestovania v minulosti (9. - 10. 6. 2023)
4. Festival **Učiaca sa Trnava** (23. 6. 2023)
Štátny archív v Trnave spoluorganizátor podujatia.
5. **Trnavské organové dni 2023** (30. 7. - 10. 9. 2023)
Štátny archív v Trnave spoluorganizátor podujatia.
6. Prednáškový cyklus **O Trnave pod vežou** (5. 9. - 26. 9. 2023)
7. **Deň vínnych pivníc v Trnave 2023** (21. 10. 2023)
Štátny archív v Trnave spoluorganizátor podujatia.
8. Odborná konferencia **Dobry sluha, ale zly pan – Oheň v našich dejinách**.
Odborná konferencia pri príležitosti 155. výročia vzniku Dobrovoľného hasičského zboru v Trnave. (8. 11. 2023)
9. **Mikuláš v archíve** (6. 12. 2023)
10. Samostatná výstava **Ryby mlčia, pramene hovoria. Dejiny rybárstva v trnavskom regióne** (vernisaž 6.12.2023)
11. Výstava v spolupráci **DVOJKRÍŽ** (vernisaž výstavy 15. 12. 2023)

Na príprave podujatí sa podieľali všetci zamestnanci archívu. Finančné prostriedky na zabezpečenie podujatí muselo vedenie archívu zháňať sponzorsky. Všetky podujatia boli mediálne pokryté, vďaka čomu sa ich zúčastnilo množstvo ľudí. Trnavské rádio sa stalo v roku 2023 stálym mediálnym partnerom Štátneho archívu v Trnave. Informácie o podujatiach boli zverejňované aj v celoslovenských médiách –v Rádiu Slovensko, RTVS – Jednotka, Dvojka v rannom i večernom vysielaní. Záujem novinárov podporuje aj pravidelné zverejňovanie tlačových správ MV SR, zverejňovaním príspevkov na sociálnych sieťach – napr. na Facebook-ovej stránke Štátneho archívu v Trnave i FB stránke Ministerstva vnútra SR i samotná účasť novinárov na podujatiach. Záujem zo strany verejnosti i novinárov o podujatia nášho archívu tkvie aj v tom, že ponúkame nevšedné témy – napr. v tomto roku výstavu *Ryby mlčia, pramene hovoria* a dokazujeme tak, že archivári vďaka svojmu odbornému vzdelaniu dokážu nájsť v archíve dokumenty naozaj na akúkoľvek tému. Okrem tradičných spoluorganizátorov pribudli v roku 2023 títo: Dobrovoľná požiarna ochrana SR, Trábečské múzeum v Topoľčanoch, Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu v Trnave.

Jednotlivé podujatia uskutočnené na pracovisku v Galante a v Skalici sú uvedené pri zhodnotení práce pracovísk.

Štátny archív v Trnave pokračoval aj v minulom roku v úspešnej spolupráci s partnerským archívom SOKA Břeclav so sídlom v Mikulove. V roku 2023 sa zástupcovia partnerského archívu zúčastnili na odbornej konferencii *Dobry*

sluha, ale zlý pán. Oheň v našich dejinách, ktorá bola venovaná 155. výročiu vzniku DHZ v Trnave. Okrem konferencie prebehli rokovania o možnostiach ďalšej spolupráce obidvoch archívov. Pre zahraničnú delegáciu archív pripravil po obidva dni veľmi zaujímavú

Exkurzia študentov FF UK v Bratislave.

a nevšednú exkurziu v Západnom krídle trnavskej radnice, majster hodinár im ukázal ako funguje mechanický hodinový stroj z roku 1729 v Mestskej veži v Trnave a mohli si aj vyskúšať jeho prácu pri naťahovaní hodín. O hodinový stroj v Trnave sa stará už od roku 1892 rodina Nemčekovcov, momentálne je to v poradi už piaty z generácie tejto rodiny pán Karol Nemček.

Edičná činnosť

Archív vydal na konci roka na propagáciu svojej činnosti vreckový kalendárik na rok 2024 i vlastnú PF a veľkonočný pozdrav. Zostavil katalóg z výstavy *Túlavé topánky našich predkov*.

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

Vzdelávanie

Zamestnanci Štátneho archívu v Trnave neabsolvovali všetky školenia, ktoré mali uvedené v pláne vzdelávania na rok 2023, pretože z kapacitných dôvodov neboli zaradení do kurzov. Z tohto dôvodu si viacerí zamestnanci vybrali z ponuky náhradné kurzy, ktoré nemali zahrnuté vo svojom individuálnom pláne kompetenčného vzdelávania. Bolo by prínosné, ak by sa uskutočňovali aj kurzy, ktoré priamo súvisia s odbornou činnosťou v archíve, napríklad Evidencia pečatí a pečatidiel, Aplikácia zákona č. 305/2013 z pohľadu správy registratúry, Tvorba a aplikácia archívnych pomôcok, Rozbor a preklad cudzojazyčných archívnych textov pre latinský/maďarský/nemecký jazyk, pretože práve tieto kurzy sú pre zamestnancov štátneho archívu – oddelenia spracúvania archívnych dokumentov najdôležitejšie a pre prax najpotrebnejšie.

Spolupráca s Centrom podpory Trnava

Spolupráca s Centrom podpory Trnava bola na štandardnej úrovni, promptnosť vybavovania našich požiadaviek (a aj ich úspešnosť) sa zlepšila s nástupom novej riaditeľky Centra podpory Trnava PhDr. Kvetoslavy Sokol, za čo jej aj na tomto mieste ďakujem.

Budova archívu na Štefánikovej ulici mala a má i naďalej pretrvávajúci problém so statickou. Prístavba sa postupne oddeľuje od pôvodného objektu. Opravené praskliny v objekte sa objavujú opäť od vyspravenia a vymalovania stien a sa zväčšujú. V noci z 1. na 2. marca 2023 doteraz neznámy páchatel poškodil rínu na budove sídelného archívu – meštianskeho domu na Štefánikovej ulici 7 v Trnave (vytrhol jej spodnú časť zapustenú v chodníku, strednú

časť ríny odtrhol, upevnenie hornej časti ríny na fasáde objektu poškodil tak, že pri vetre mohlo spadnúť na okoloidúcich chodcov.). Riaditeľka archívu o škodovej udalosti upovedomila Mestskú políciu Trnava kvôli kamerovým záznamom. Žiadosť o opravu uvoľneného vlysu na prednej fasáde budovy archívu, ktorý mohol ohroziť chodcov pri jeho definitívnom spadnutí z fasády, ako aj výmena/oprava ríny bola promptne zo strany Centra podpory vybavená. V októbri spadla časť stropu v jednom z depotov v budove na Štefánikovej 7. Len vďaka umiestneniu pohyblivých regálov nedošlo k úrazu zamestnankyne, ktorá v tom čase vyberala dokumenty k vybaveniu žiadosti klienta. Na sklonku roka (22. 12. 2023) padla časť zo stropu v mieste, kde sa spája pôvodná budova meštianskeho domu s novou dostavbou. Postihnuté miesto sa opravovalo v roku 2021. Svedčí to o neustálom pohybe budovy, ktorá sa nakláňa do uličnej časti.

V roku 2023 sa po 21 rokoch začali maľovať kancelárie (+ kuchynka) na 2. poschodí. Omaľovalo sa aj podbránie objektu. Celá prenajatá časť kancelárskych priestorov v skalickom kláštore bola tiež vymaľovaná.

Mikuláš v Štátnom archíve v Trnave.

V objekte na Štefánikovej 7 bol opravený kamerový systém v bádateľni archívu a viackrát sa opravovala EPS a kúrenie (výmena čerpadla).

Požiadavka na umývanie okien sa v roku 2023 realizovala iba v šalianskom kaštieli. Riaditeľka archívu požiadala Centrum podpory Trnava o zabezpečenie upratovania v depotoch na Suchovskej ceste v Trnave a v kaštieli v Malej Lúči. Doteraz upratovacie práce vykonávali zamestnanci Štátneho archívu v Trnave, hoci to nemajú uvedené vo svojich opisoch činnosti.

Počas roka sa vo všetkých objektoch – Skalica, Trnava, Šaľa riešilo zabezpečenie ochrany objektu v úzkej spolupráci s Krajským riaditeľstvom policajného zboru v Trnave.

Počas roka boli zabezpečené tlačoviny, papier, kancelárske potreby, termopásky do platobného

terminálu, náplne do lekárníčiek, monočlánky, uskutočnil sa odvoz papiera – kartónov a zvyšného skartu, niekoľkokrát sa opravovala brána na Štefánikovej 7, opravovali sa protipožiarne dvere do depotov a vstupné vchodové dvere do objektu z nádvorja.

Po rokoch sa podarilo vyriešiť otázku pridelenia služobných cestných vozidiel pracoviskám aj sídelnému archívu. Vo februári 2023 sa vďaka ústretovosti Centra podpory Trnava podarilo zabezpečiť služobné cestné vozidlo ŠKODA FABIA pre pracovisko Galanta, ktoré bolo presunuté z Okresného úradu v Galante pre jeho nevyužívanie. Sídelný archív si z rúk vtedajšieho štátneho tajomníka MV SR Tomáša Opartyho prevzal nové služobné cestné vozidlo KIA CEED. Svoje staršie služobné motorové vozidlo SEAT LEON previedlo Centrum podpory Trnava pracovisku v Skalici. Služobné cestné vozidlá sú potrebné na zabezpečenie vybavovania štátnej agendy, na dovoz tovaru, na pravidelný prevoz archívneho materiálu z detašovaných pracovísk, preto je potešiteľné, že v roku 2023 už aj Štátny archív v Trnave môže operatívne zabezpečovať tieto činnosti.

Na základe požiadavky generálneho riaditeľa SVS MV SR Ing. Adriána Jenča, MBA, LL.M a odboru archívov a registratúr SVS MV SR archív od mája 2023 hľadal pozemok v katastrálnom území Trnavy, na ktorom by sa dala postaviť skladový priestor, ktorý by slúžil pre Štátny archív v Trnave a jeho pracoviská. Vedeniu archívu sa podarilo vďaka firme DICE, s.r.o. nájsť vhodný pozemok. Firma DICE, s.r.o. predložila aj projekt skladového priestoru, ktorý archív pripomienkoval a posunul Centru podpory Trnava na vyjadrenie, posúdenie a jeho prípadnú realizáciu. Priestory ponúkané spoločnosťou DICE umožňovali zjednotiť archívne fondy Štátneho archívu v Trnave a pracoviská a presunúť archívne dokumenty do priestorov s vyhovujúcimi podmienkami, a to najmä s ohľadom na budovy v Malej Lúči a v Skalici, pozitívom bolo aj nahradenie nevyhovujúcich či vyslovene nebezpečných regálov moderným a certifikovaným systémom, s ktorým máme pozitívnu skúsenosť. Budova by mala vzhľadom na umiestnenie v blízkosti mestského obchvatu dobrú dostupnosť. Napríklad z hľadiska pracoviska Archív Galanta je časová dostupnosť zhruba o polovicu lepšia ako na ich detašované pracovisko v Malej Lúči. Kapacita približne 18 000 bm poskytovala aj dlhodobú perspektívu priestorov na preberanie ďalších archívnych dokumentov do budúcnosti. Celkový rozsah archívnych dokumentov Štátneho archívu a pracovísk je viac než 15 000 bm, z toho nevhodne uložených je zhruba 6000 bm, ďalších 1600 bm je uložených vo vyhovujúcich prenajatých priestoroch a 350 bm zostáva neprevzatých u pôvodcov. V súčasnosti sú archívne dokumenty Štátneho archívu v Trnave uložené v šiestich budovách, z toho tri sú vo vlastníctve MV SR a tri sú v prenájme. Centrum podpory Trnava posunul projekt so svojim kladným stanoviskom kompetentný zamestnancom na Pribinovu do Bratislavy. Nakoľko všetky tieto úkony prebiehali už v období tesne pred parlamentnými voľbami, projekt nebol schválený aj napriek tomu, že bola vyčíslená aj úspora energetickej i finančnej, nakoľko by sa predali historické budovy – kaštiele v Šali a v Malej Lúči, ktorých údržba a prevádzka stojí štát nemalé finančné prostriedky. Na záver uvádzam, že riaditeľka archívu spolu s vedúcim OSAD-u vynaložili veľmi veľa času zo svojho pracovného konta, aby splnili zadanú úlohu, hoci to ani jeden nemajú uvedené v opisoch činnosti svojich štátnozamestnaneckých miest.

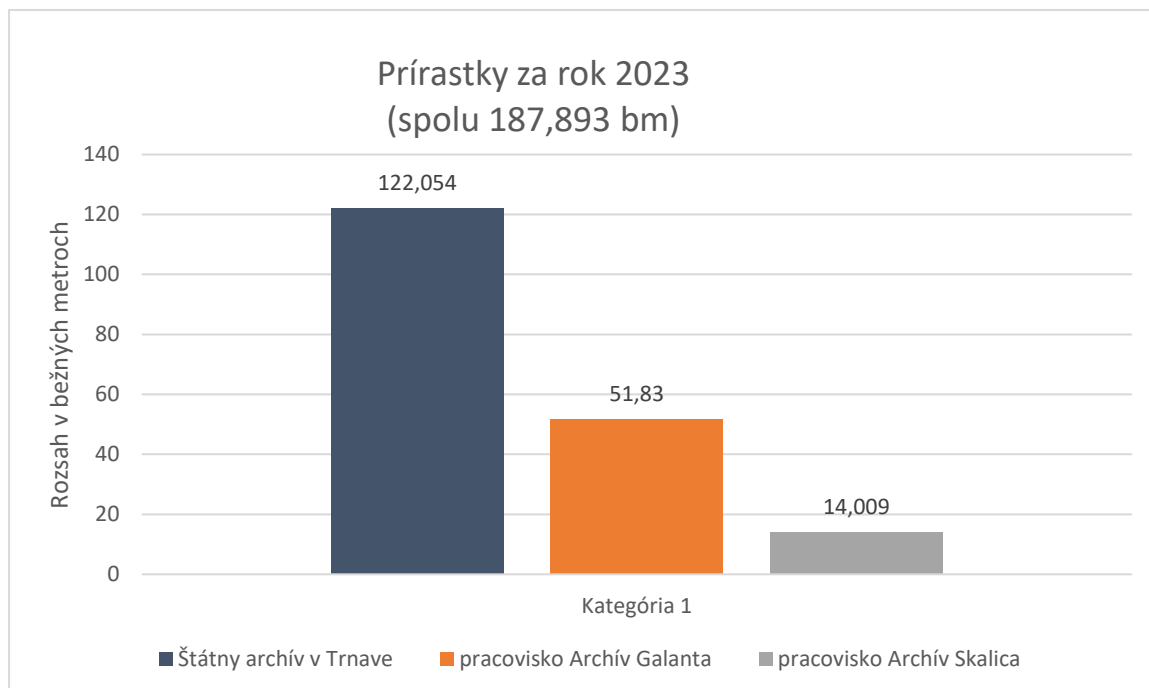
ODDELENIE SPRACÚVANIA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

PERSONÁLNY STAV

K 31. 12. 2023 pracovalo v oddelení spracúvania archívnych dokumentov (ďalej OSAD) spolu 7 zamestnancov. Z toho 6 zamestnancov OSAD má vysokoškolské vzdelanie, z toho 2 archívne vzdelanie II. vysokoškolského stupňa.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA

1. Počas roka boli priebežne evidované prírastky do Elektronického archívu. Za celý rok Štátny archív v Trnave prebral spolu 314 prírastkov archívnych dokumentov v celkovom rozsahu 187,893 bm. V drvivej väčšine prípadov išlo o prírastky, ktoré archív získal po vyradovacom konaní (186,4 bm). Celkovo 0,033 bm archívneho materiálu získal archív prostredníctvom akvizičnej komisie (prírastky č. 3416/2023, 3417/2023, 3418/2023 a 3419/2023). V prípade prírastkov č. 3496/2023, 3558/2023, 3559/2023, 3560/2023, 3562/2023 a 3597/2023 išlo o darovanie archívnych dokumentov Štátnemu archívu v Trnave v rozsahu 0,355 bm. Časť archívnych dokumentov archív tento rok získal aj zbierkovou činnosťou. Spolu podiel archívnych dokumentov získaných darom a zbierkovou činnosťou predstavuje za rok 2023 celkový rozsah 1,105 bm. Opätovne konštatujeme, že archívne fondy, ktoré na základe rozhodnutia delimitačnej komisie delimitoval Štátny archív v Bratislave do Trnavy ešte v priebehu roka 2019, zatiaľ neboli zapísané do prírastkov, keďže k dnešnému dňu neboli tieto fondy delimitované v aplikačnom programovom vybavení WinAfondy. Ide spolu o 295 archívnych súborov (v rozsahu 449,23 bm). Táto skutočnosť predstavuje veľký problém, či už z hľadiska výkonu predarchívnej starostlivosti, ako aj samotnej aktualizácie archívneho dedičstva (!). Z tohto dôvodu nie je ani možné urobiť presný prehľad štatistického výstupu podielu stavu spracúvania a sprístupňovania archívnych dokumentov, keďže všetky štatistické zostavy vygenerované programom WinAfondy nezodpovedajú reálnemu stavu, resp. vykazujú fondy a zbierky archívu bez archívnych súborov, ktoré Štátny archív v Trnave delimitoval

- zo Štátneho archívu v Nitre a Štátneho archívu v Bratislave v rokoch 2018 a 2019.
2. V rámci evidencie archívneho dedičstva Štátny archív v Trnave k 31. 12. 2023 evidoval 1 archívny súbor, ktorý bol v priebehu roka 2017 na základe rozhodnutia delimitačnej komisie odboru archívov a registratúr SVS MV SR schválený na delimitáciu do nášho archívu. Ide o archívny súbor zo Štátneho archívu v Bratislave, pracovisko Archív Modra.
  3. V rámci archívnych súborov, ktoré Štátny archív v Trnave spravuje na základe depozitnej zmluvy, nedošlo v priebehu roka 2023 k žiadnej zmene. Naďalej platí, že archív spravuje 7 takýchto archívnych súborov v celkovom rozsahu 35,62 bm. Všetky sú uložené v budove Štátneho archívu v Trnave na Štefánikovej ulici č. 7.
  4. Za rok 2023 Štátny archív v Trnave evidoval 182 súborov archívnych dokumentov uložených u pôvodcov, ktorí nezriadili archív. Ide o dokumenty v celkovom rozsahu 409,62 bm.
  5. Archívnych dokumentov uložených v archívoch pôvodcov je spolu približne 1039 bm. Pretrváva problém s archívom Trnavskej arcidiecézy, ktorý Štátnemu archívu v Trnave neposkytuje žiadne údaje o počte bm archívnych dokumentov, ktoré archív spravuje – počet uviedli ako neznámy. Keďže ide dokumenty od 14. storočia, je možné predpokladať, že ide o stovky bežných metrov archívnych dokumentov.
  6. Štátny archív v Trnave za rok 2023 zaznamenal úbytok archívnych dokumentov v objeme 2,85 bm, ku ktorému došlo v rámci vnútorného vyradovania pri spracúvaní archívneho fondu Okresného národného výboru v Galante v rámci pracoviska Archív Galanta.

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

a) Systematická digitalizácia

V priebehu roka sa pokračovalo v systematickej digitalizácii archívnych dokumentov (0,75 bm) z archívneho fondu: *Magistrát mesta Trnava, oddelenie Missiles (Listy adresované mestu)*. V súčasnosti sú zdigitalizované a prístupné bádateľom v digitálnej verzii listy do roku 1695.

Ďalej bolo v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity zdigitalizovaných 30 zväzkov uhorských zákonníkov z príručnej knižnice archívu z rokov 1878 – 1914.

b) Digitalizácia v rámci EPaP

V rámci úlohy Evidencia pečatí a pečatidiel sa počas roka 2023 digitalizovalo ďalších 0,25 bm, z archívneho fondu *Magistrát mesta Trnava, oddelenie Missiles (Listy adresované mestu)*, a približne 0,25 bm zo Zbierky pečatidiel a pečiatok.

c) Konzervovanie a reštaurovanie

V roku 2023 bolo v reštaurátorských dielňach Slovenského národného archívu v Bratislave zreštaurovaných 5 dokumentov Štátneho archívu v Trnave z fondov *Cechy v Hlohovci* (výučný list z roku 1842), *Magistrát mesta Trnava, oddelenie Listiny* (stredoveké listiny z rokov 1455 – 1497) a slávnostný hasičský diplom DHZ v Trnave z roku 1842, ktorý je súčasťou fondu *Dobrovoľný hasičský a záchranný zbor v Trnave*.

SPRACÚVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Počas roku 2023 sa podarilo pracovníkom Štátneho archívu v Trnave celkovo spracovať/sprístupniť 61,53 bm archívnych dokumentov. Práce prebiehali v súlade s plánom práce Štátneho archívu v Trnave na rok 2023.

Konkrétne išlo o práce na týchto archívnych fondoch/zbierkach:

- a) Okresný úrad v Trnave, administratívne spisy
- b) Zbierka novín a časopisov
- c) Július Nagy, osobný fond
- d) Stanislav Šurin, osobný fond
- e) TATRACHEMA, výrobné družstvo v Trnave
- f) Župná nemocnica v Trnave
- g) Vodné družstvo údolia Horného Dudváhu so sídlom v Piešťanoch
- h) Zbierka plagátov
- i) Zbierka dokumentov rôznej proveniencie
- j) Teodor Tekel, osobný fond
- k) Magistrát mesta Trnava, Processualia
- l) Mestský úrad v Trnave, administratívne spisy
- m) ONV Trnava - odbor výstavby a územného plánovania

V roku 2023 pracovníci OSAD Štátneho archívu v Trnave vyhotovili spolu 18 opisov archívnych súborov podľa medzinárodného štandardu ISAD, ktoré prešli schvaľovacím procesom na OAR. V rámci aplikácie Evidencia pečatí a pečatidiel sa podarilo spracovať 156 záznamov (pracovníci OSAD urobili 95 záznamov).

Konštatujeme, že projekt na spracovanie osobného fondu Júliusa Nagya, ktorý vypracovala Mgr. Barbora Kollárová v decembri 2022, nebol archívnym metodikom OAR dosiaľ schválený, ani zamietnutý, a to ani po opakovaných urgenciách, čo je jedinou prekážkou v inventarizácii tohto fondu.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Všetci zamestnanci oddelenia spracúvania archívnych dokumentov Štátneho archívu v Trnave sa priebežne počas roka zapájali do realizácie kultúrno-osvetovej činnosti archívu.

Hlavnými podujatiami počas roka 2023, na ktorých sa OSAD podieľal, boli:

1. Samostatná výstava *Túlavé topánky našich predkov*
Témou výstavy bola obsiahla a široká téma cestovania so zameraním na Trnavu a Trnavčanov. Zamestnancom OSAD-u sa podarilo vyhľadať rozmanitú škálu dokumentov, ktoré sa viazali k rozličným miestam v Európe aj vo svete. Téma zahŕňala turistiku, sociálnu migráciu, vandrovky tovarišov a ďalšie formy cestovania po súši i po vode, a to od 16. až do 21. storočia. Vizualne príťažlivá téma zaujala veľké množstvo návštevníkov, ktorým bol k výstave poskytnutý odborný výklad.
2. Odborná konferencia *Dobrý sluha, ale zlý pán. Oheň v našich dejinách*.
Odborná konferencia bola usporiadaná v spolupráci so Západoslovenským múzeom v Trnave pri príležitosti 155. výročia založenia Dobrovoľného hasičského zboru v meste. Podujatie malo ohlas u odbornej aj laickej verejnosti. Vysoký počet

účastníkov si dňa 8. novembra 2023 vypočul desať odborných prednášok o dejinách hasičstva a ich výskume na Slovensku. Hlavnou témou bol archívny fond Dobrovoľného hasičského zboru v Trnave, ktorý je na území Slovenska unikátom s významom presahujúcim hranice krajiny.

1. Samostatná výstava *Ryby mlčia, pramene hovoria*

Téma rybárstva v archívnych dokumentoch sa spočiatku zdala ako náročná, no zamestnanci OSAD-u boli schopní vyhľadať rozličné archívne dokumenty viažuce sa k rybárstvu, rybníkarstvu, či konzumácii rýb až od 16. storočia. Štátny archív v Trnave spolupracoval na príprave výstavy s Tribečským múzeom v Topoľčanoch a Mestskou organizáciou Slovenského rybárskeho zväzu v Trnave. Unikátom výstavy na archívnej pôde sú dermoplastické preparáty rýb zo slovenských vôd, ktoré pochádzajú z dielne Trnavčana Milana Žiaka. Výstava mala veľké odozvu medzi rybármi aj verejnosťou. Hoci archívne dokumenty zo Štátneho archívu v Trnave tvoria len jednu časť výstavy, toto prepojenie s inými formami exponátov má komplexnejšiu vzdelávaciu formu a potenciál zaujať širokú verejnosť. Dôkazom bol aj veľký záujem médií o toto podujatie.

Vernisáž sa konala 6. decembra a bola spojená s podujatím *Mikuláš v archíve* a burzou kníh.

Publikačná činnosť jednotlivých zamestnancov je uvedená vo výkaze práce (pozri prílohu C.8 výkazu práce).

Vernisáž výstavy o cestovaní (8.6.2023)

Vernisáž výstavy o cestovaní (8.6.2023)

Vernisáž výstavy o cestovaní s účasťou predsedu
TTSK Mgr. Jozefa Viskupiča (8.6.2023)

Trnavský samosprávny kraj
 Západoslovenské múzeum v Trnave
 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trnave
 Dobrovoľná požiarna ochrana SR
 Regionálna sekcia SHS pri SAV Tyrnavia – Spolok trnavských historikov
**Vás pozývajú na odbornú konferenciu k 155. výročiu vzniku
 Dobrovoľného hasičského zboru v Trnave**

Dobrý sluha, ale zlý pán Oheň v našich dejinách

Západoslovenské múzeum v Trnave
 8. november 2023

Záštitu nad podujatím prevzal
predseda TTSK Mgr. Jozef Viskupič.

Informujeme návštevníkov, že priestory sú monitorované
a podujatie je snímané na propagačné účely.

Pozvánka na konferenciu Dobrý sluha, ale zlý pán. Oheň v našich dejinách (8.11.2023)

Vernisáž výstavy Ryby mlčia, pramene hovoria (6.12.2023)

Pozvánka na výstavu
Ryby mlčia, pramene
hovoria (6.12.2023)

Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trnave
v spolupráci s Tribečským múzeom v Topoľčanoch
a Mestskou organizáciou Slovenského rybárskeho zväzu v Trnave

Vás pozývajú na vernisáž výstavy

RYBY MLČIA, PRAMENE HOVORIA

Dejiny rybárstva
v trnavskom regióne

6. decembra 2023 o 16.00 hod.

v budove Štátneho archívu v Trnave
na Štefánikovej 7

Tribečské múzeum
v Topoľčanoch

Vernisáž výstavy Ryby mlčia, pramene hovoria (6.12.2023)

ODDELENIE SLUŽIEB VEREJNOSTI

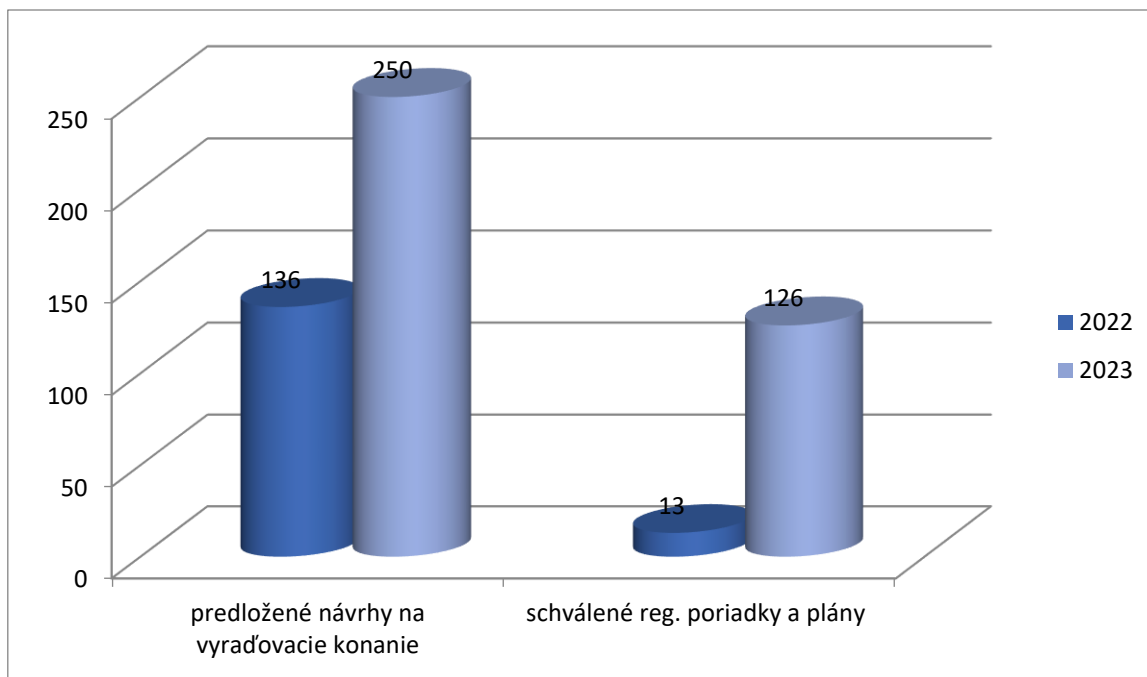
PERSONÁLNY STAV

V roku 2023 došlo z personálneho hľadiska v rámci oddelenia k stabilizácii zamestnancov. Zastupovaním funkcie vedúceho OSV bol od 1. januára 2023 poverený Ing. Zdenko Pinkas, ktorý od 1. júna 2023 bol trvalo preložený na miesto vedúceho OSV. Oddelenie služieb verejnosti tvoria Mgr. Patrícia Kleimanová, Michaela Miklošovičová, Gabriela Pospíšilová a Martina Potroková. Zamestnanci OSV odpracovali celkovo 1006,5 pracovných dní.

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

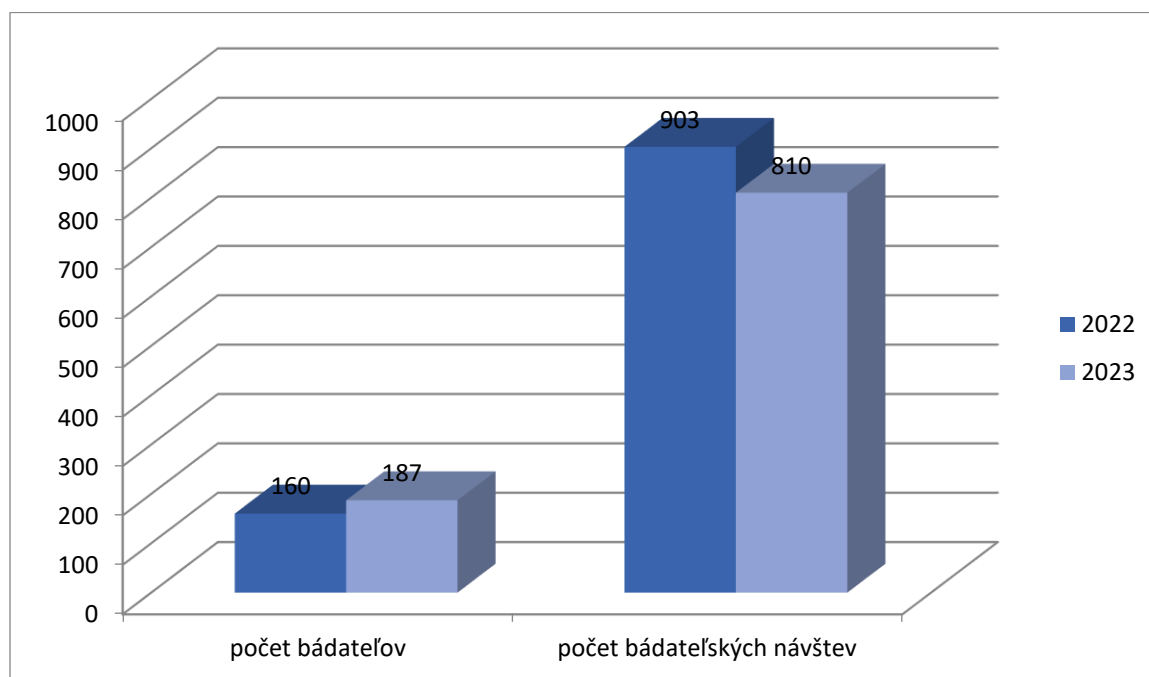
Predarchívnej starostlivosti sa zamestnanci venovali celkom 302,5 pracovných dní. Plán kontrol obsahoval 15 kontrol, pričom v ňom boli zahrnutí pôvodcovia, u ktorých ešte kontrola nebola vôbec vykonaná, ďalej takí, ktorí nedodržiavali vyradovanie registratúrnych záznamov v pravidelnom päťročnom intervale, či nerealizovali odovzdanie archívnych dokumentov do archívu. Kontrolované bolo dodržiavanie zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach, vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 628/2002 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a pri kontrole orgánov verejnej moci a nimi zriadených organizácií dodržiavanie vyhlášky č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu. Taktiež bolo kontrolované dodržiavanie záväzných interných aktov riadenia na správu registratúry – registratúrny poriadok a plán. Vyhodnotenie kontrolnej činnosti poukazuje na opakujúce sa nedostatky v evidencii registratúrnych záznamov a tvorbe spisov, či v pridelení registratúrnych značiek. Pri evidencii v klasickom registratúrnom denníku sa nedostatočne vypisujú povinné položky a denník sa vedie niekoľko rokov, alebo sa vôbec nepridružuje registratúrna značka. Ďalej bolo zistené nedostatočné označovanie úložných jednotiek v príručných registratúrach, pri záznamoch obsahujúcich osobné údaje sa nevyznačuje obmedzený prístup, vytlačené kópie elektronických záznamov sú nesprávne označované prezentačnou pečiatkou a neoznačujú sa slovom „kópia“ alebo skutočnosť, že sa nevytvárajú zoznamy spisov odovzdaných do registratúrneho strediska. Registratúrne strediská boli pomerne v dobrom stave. Naďalej na kvalitu správy registratúry negatívne pôsobí kumulovanie funkcií správcu registratúry. Zistenia kontroly správy registratúry, navrhované postupy a riešenia na odstránenie nedostatkov prevažne s okamžitou platnosťou boli prekonzultované priamo na mieste so správcom registratúry a v niektorých prípadoch aj so štatutárom kontrolovaného subjektu.

V roku 2023 bolo oddeleniu predložených 250 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Do Štátneho archívu v Trnave bolo prevzatých 973 archívnych škatúľ s archívnymi dokumentmi od 61 pôvodcov, spolu 121,625 bm. Naďalej pretrvávala technická nefunkčnosť ISEA, preto bola väčšina návrhov na vyradenie a preberanie nakoniec zaslaná iba prostredníctvom elektronickej schránky. V závere roka bolo schválených 126 registratúrnych poriadkov a plánov, 72 pôvodcov požiadalo o predĺženie termínu na vypracovanie a schválenie registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu.

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

V roku 2023 bolo v položke prístup k archívnym dokumentom vykázaných 264 odpracovaných dní. V rámci správnej agendy bolo spracovaných 302 písomných žiadostí a vydaných 778 výpisov, odpisov, potvrzení a kópií archívnych dokumentov. Na správnych poplatkoch bolo vybraných spolu 1817,90,-Eur. Študovňu navštevovali študenti vysokých škôl, vedecko-výskumní pracovníci a súkromné osoby. Prevládalo štúdium matrik, súdnych, stavebných a pozemkových dokumentov ako aj dokumentov k rôznym historickým obdobiam.

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Zamestnanci zodpovední za úsek Knižnice odpracovali 25 pracovných dní. Knižnica Štátneho archívu v Trnave disponuje 10 000 zväzkami, pričom v aplikácii Knižnica je zaevidovaných 2673 titulov.

SPRACOVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

V tejto kapitole v roku 2023 vykazuje OSV 115 dní. Zamestnanci sa podieľali na spracovaní a sprístupňovaní Zbierky plagátov, Mestského úradu v Trnave, administratívne spisy a ONV Trnava - odbor výstavby a územného plánovania. Celkovo bolo roztriedených 5,5 bm archívnych dokumentov a usporiadaných 20 bm archívnych dokumentov.

PRACOVISKO ARCHÍV GALANTA SO SÍDLOM V ŠALI

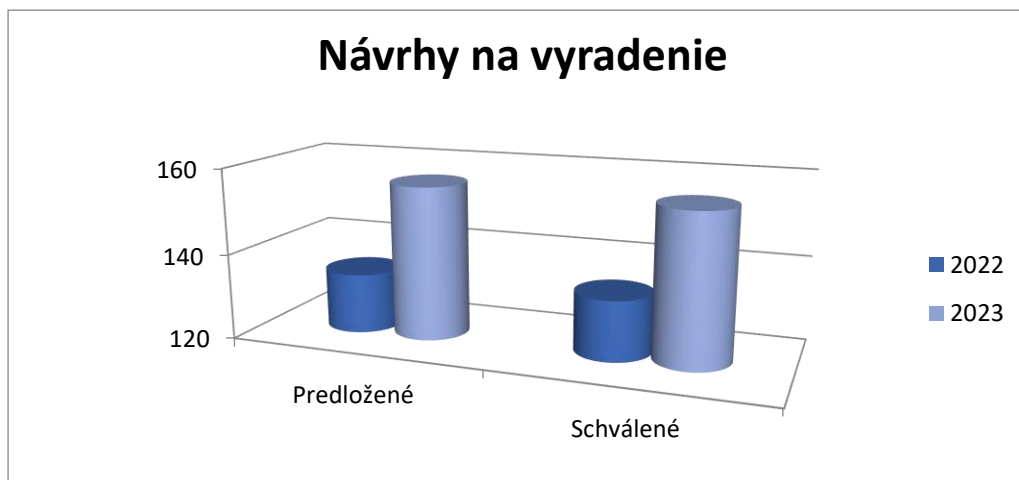
PERSONÁLNY STAV

V Štátnom archíve Trnava, pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali nedošlo v roku 2023 vo vzťahu k systemizovaným miestam k žiadnym zmenám. Všetky štátnozamestnanecké miesta boli obsadené, zamestnanecké miesto vo verejnom záujme sa nepodarilo obsadiť do konca roka (kvôli nízkej triede).

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

V roku 2023 sa pokračovalo v oblasti predarchívnej starostlivosti v aktualizácii údajov a v doplnení databázy pôvodcov registratúry v ISEA.

Na predarchívnu starostlivosť sa čerpalo 138 pracovných dní. V priebehu roka bolo celkovo posúdených 156 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, v porovnaní s predchádzajúcim rokom je to nárast o 14 %. Okrem jedného predloženého návrhu na vyradenie boli všetky schválené.

V priebehu roka narástol záujem o konzultačnú činnosť archívu. Jedným z dôvodov bolo uplynutie úložnej lehoty matričných kníh uložených na príslušných matričných úradoch samospráv. Ďalším dôvodom bola skutočnosť, že 1. septembra 2023 nadobudla účinnosť vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej MV SR) č. 336 /2023 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MV SR č. 410/2015 Z. z. o podrobnostiach výkonu správy registratúry orgánov verejnej moci a o tvorbe spisu v znení vyhlášky č. 49/2019 Z. z. Na základe § 25b uvedenej vyhlášky sú pôvodcovia povinní uviesť svoje registratúrne poriadky do súladu s vyhláškou.

Preto sa zvýšil aj počet predložených registratúrnych poriadkov a plánov. Spolu bolo predložených 156 registratúrnych poriadkov a plánov pôvodcov registratúry, do tohto počtu sú započítané aj žiadosti o predĺženie lehoty a písomne predložené žiadosti o konzultácie v rámci predkladania registratúrnych poriadkov a plánov. Celkovo archív schválil 93 registratúrnych poriadkov a plánov predložených pôvodcami I. kategórie a 7 registratúrnych poriadkov predložených pôvodcami II. kategórie.

Zamestnanci archívu vykonali 10 kontrol štátneho odborného dozoru. Z toho bolo 9 komplexných kontrol a 1 následná kontrola. Kontroly boli vykonané na mestskom úrade, obecných úradoch, základnej škole, gymnáziu a v troch súkromných spoločnostiach. Pri

následnej kontrole bolo u pôvodcu zistené zlepšenie správy registratúry, nedostatky zistené pri predchádzajúcej komplexnej kontrole boli odstránené. Komplexné kontroly v roku 2023 odhalili viacero nedostatkov v správe registratúry kontrolovaných subjektov, na tieto nedostatky boli subjekty upozornené. Subjekty priebežne počas roka komunikovali s archívom, prebehli viaceré konzultácie v archíve, alebo aj priamo v mieste ich registratúrnych stredísk. Pri kontrolách na dvoch základných školách sídliačich v jednej budove (s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským) sa zistilo, že ide o subjekty, ktoré boli na základe rozhodnutia 2023/10136/3-A2101 Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky zrušené. Vďaka konzultácii a metodickej pomoci archívu sa podarilo zabezpečiť zo strany zanikajúcich subjektov správne podanie návrhu na vyradenie registratúrnych záznamov a aj prevzatie archívnych dokumentov do trvalej úschovy archívu do doby zániku subjektu.

V roku 2023 sme zaevidovali 6 nových pôvodcov registratúry a prevzali celkovo 51,83 bm.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA SR

Evidencia nových prírastkov a úbytkov archívnych dokumentov, revízia archívnych dokumentov uložených u pôvodcov, ktorí nezriadili archív tvoril náplň tejto kapitoly, na ktorú evidujeme 15 pracovných dní. Pri revízii bolo zistené, že celkový rozsah archívnych dokumentov u pôvodcov, ktorí nezriadili archív a patria do územnej pôsobnosti pracoviska, je 141,46 bm. V evidencii ku koncu roka 2023 bolo zaevidovaných 6398,54 bm archívnych dokumentov.

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Na túto kapitolu sme minuli 62 pracovných dní, počas ktorých sme čistili archívne dokumenty od prachu a plesní, odstraňovali kovové časti, lepili a prebaľovali archívne dokumenty do nových archívnych obalov a tie ukladali do nových archívnych škatúl. Čas sme venovali aj pravidelnému vetraniu depotov.

SPRACOVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

V roku 2023 sa začalo s prípravou projektov na spracovanie a sprístupnenie týchto archívnych fondov: Miestny národný výbor v Bake (Mgr. Barbora Oravcová), Miestny národný výbor v Dolných Salibách (Mgr. Attila Varjú), Miestny národný výbor v Tešedíkove (Mgr. Judita Szekeresová Kováčsová, PhD.).

V priebehu roku sa pokračovalo sa v triedení, usporadúvaní a inventarizovaní fondov: Mestský národný výbor v Šali (Júlia Benciová), Miestny národný výbor vo Veľkej Mači (Mgr. Klaudia Bugyinszká), Okresný národný výbor v Galante – odbor plánovací (Adriana Szolga) a Mestečko Veľký Meder (Bc. Alžbeta Horváthová). Vzhľadom na enormný počet žiadostí sme v roku 2023 museli pristúpiť k usporiadaniu časti fondu Mestského národného výboru v Dunajskej Strede – odbor výstavy (Adriana Szolga).

V roku 2023 bolo vyhotovených 7 opisov archívnych fondov: Obvodný notársky úrad Mliečno (1854) 1872 – 1945 (Adriana Szolga), Obvodný úrad v Mostovej Kerti 1907 – 1945 (1947) (Mgr. Attila Varjú), Obvodný notársky úrad v Šali 1848 – 1945 (Júlia Benciová), Obvodný notársky úrad v Nádszegu 1924 – 1938 (Bc. Alžbeta Horváthová), Obvodný notársky úrad Kostolná Gala 1879 – 1945 (1950) (Mgr. Klaudia Bugyinszká), Obvodný

notársky úrad v Močenku 1888 - 1945 (Mgr. Barbora Oravcová), Obvodný notársky úrad v Maďarskom Béli 1926 – 1938 (Mgr. Judita Szekeresová Kováčsová, PhD.). Všetky opisy odborne posúdil a nedostatky opravil Mgr. Jakub Roháč, vedúci OSAD a následne prešli schvaľovacím procesom PhDr. Júlie Ragačovej, riaditeľky Štátneho archívu v Trnave. Opisy boli zverejnené na portáli Elektronické služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v časti Elektronický archív Slovenska.

Počet dní (celkovo 108 dní) vykázaných na sprístupňovanie archívnych dokumentov sa v roku 2023 výrazne znížil v porovnaní s minulým rokom. Počet dní venovaných tejto činnosti je o 277 nižší. Medzi činnosti zahrnuté do tejto časti patrí rozriedenie, usporadúvanie, inventarizovanie fondov a vyhotovenie opisov archívnych súborov. Tieto dni zahŕňajú aj čas venovaný vyhotoveniu registrov ako archívnych pomôcok k fondom Okresného súdu v Šamoríne a Okresného súdu v Galante. V uvedených fondoch sa veľmi často hľadajú podklady k vybaveniu žiadostí pre klientov.

V roku 2023 kolektív archívu pokračoval vo vypracúvaní a úprave lokačného prehľadu archívnych depotov podľa aktuálneho uloženia archívnych fondov. Lokačné prehľady sa upravovali a vypracovali k archívnym depotom priamo v Šali, ale aj na detašovanom pracovisku v Malej Lúči.

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Na prístup k archívnym dokumentom bolo vykázaných 550 pracovných dní. O 32 % sa zvýšil počet žiadostí oproti roku 2022 (1148). Vybavovanie žiadostí sa zlepšilo (zrýchliło) aj vďaka pridelenému služobnému vozidlu, pretože sa zjednodušila preprava na trase Šaľa – Malá Lúča. V roku 2023 sme zaznamenali zvýšenie počtu bádateľov oproti predchádzajúcemu roku o 48 % na 173, počet bádateľských návštev sa tiež zvýšil na 208.

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Odborné práce v knižnici boli zamerané na evidovanie nových prírastkov vo forme darov a na reevidovanie knižničného fondu. Zahrnuli sme sem aj čas venovaný evidencii regionálnej tlače. V Aplikácii Knižnica bude potrebné v budúcom roku prekontrolovať jednotlivé záznamy a odstrániť duplikáty. Počas roka 2023 sa archív snažil o vytvorenie správneho

a jednotného postupu pri evidovaní, prečíslovaní a označovaní kníh. Začalo sa s fyzickým premiestňovaním kníh. Z toho dôvodu sa v roku 2023 do aplikácie neevidovali prírastky nových kníh, ale pokračovalo sa v pôvodnej evidencii.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO - OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Ústavné výskumné úlohy sa sústredili na prípravu výstav *Archívy známe – neznáme* a *V zdravom tele zdravý duch. Dejiny športu v regióne*. Do tejto kapitoly bol zarátaný aj rozsah prác súvisiacich s prípravou konferencie s rovnomenným názvom *V zdravom tele zdravý duch. Dejiny športu v regióne*.

Archív zorganizoval dvojdnové podujatie Deň otvorených dverí. Bolo úspešné, zúčastnilo sa viac ako 500 návštevníkov. Okrem už tradičných aktivít pripravilo pracovisko vernisáž výstavy *Archívy známe – neznáme*. Z dôvodu veľkého záujmu pracovisko zopakovalo túto aktivitu aj pre všetky triedy Základnej školy s materskou školou vo Vlčanoch. Počas Dňa otvorených dverí zavítali do archívu aj kolegovia z družobného mesta v Poľsku - Końskie.

Do 31. júla 2023 si mohli návštevníci pozrieť výstavu archívnych dokumentov na tému *Pomáhať, chrániť a zachraňovať*. Celoročne je v archíve sprístupnená stála expozícia venovaná dejinám kaštieľa v Šali.

Dňa 8. septembra 2023 archív zorganizoval tradičnú medzinárodnú konferenciu, zúčastnili sa jej zástupcovia z Českej republiky, Maďarska a odborníci zo Slovenska. So zaujímavými príspevkami vystúpili Mária Diková, vedúca Mestského múzea - Fándlyho fary v Seredi a Mgr. Hildegarda Pokreis z Galantského osvetového strediska. Medzi prednášajúcimi boli aj zamestnanci archívu Mgr. Attila Varjú a Mgr. Judita Szekeresová Kováčsová, PhD. Po skončení konferencie nasledovala vernisáž výstavy, ktorú si do konca roka 2023 prezrelo vyše 200 návštevníkov.

Pretrváva stále veľký záujem o exkurzie do priestorov archívu a o odborný výklad k výstavám. Prednášky zrealizované v rámci exkurzií pre jednotlivcov sme do výkazu nezahrnuli. Za celý rok 2023 pracovisko navštívilo cca 1000 záujemcov o históriu.

Počas roka archív spolupracoval so samosprávami aj občianskymi združeniami. Súčasťou osvetovej činnosti boli aj prednášky určené pre študentov a žiakov škôl nášho regiónu, ktoré sa týkali predarchívnej starostlivosti, ale aj regionálnych dejín.

Koncom jesene sa podarilo oživiť podujatie *Večery v archíve*, na ktorom bola hlavnou témou problematika zdravotníctva v meste Šaľa a jeho okolí. Počas podujatia odzneli dve prednášky v podaní Mgr. Klaudii Bugyinszkej a vedúcej archívu Mgr. Judity Szekeresovej Kováčsovej, PhD. Podujatie zaznamenalo bohatú účasť a kladné ohlasy u zúčastnených.

Do tejto kapitoly sme zahrnuli (celkovo 222 pracovných dní) aj činnosti súvisiace s prípravou katalógov k výstavám *Archívy známe – neznáme* a *V zdravom tele zdravý duch. Dejiny športu v regióne*, vrátane prekladu príspevkov zo slovenčiny do maďarčiny a opačne.

Konferencia - V zdravom tele zdravý duch
(8.9.2023)

Vernisáž výstavy - V zdravom tele zdravý duch
(8.9.2023)

Večery v archíve (24.11.2023)

Deň otvorených dverí (2023)

Z podujatia Večery v archíve ...

O zdravotníctve v Šali aj o „pôrodných babičkách“

Koncom novembra sa v konferenčnej miestnosti renesančného kaštieľa v Šali uskutočnilo spoločenské posedenie. Tradíciu poučných posedení sa po dlhšej prestávke rozhodli pracovníci archívu oživiť spolu s obyvateľmi Šale a okolia.

Prvé, nanovo organizované podujatie s názvom „Večery v archíve. K dejinám Šale a jej okolia“ sa venovalo dejinám zdravotníctva Šale a okolia. Organizátorom bol Štátny archív v Tmave pracovisko Archív Galanta so sídlom v Šali.

„Potešila nás neočakávane hojná účasť obyvateľov regiónu,“ napísala nám Klaudia Bugyinszká, jedna z organizátorov. Zamestnanci archívu si pre návštevníkov pripravili dve odborné prednášky. Prvú prednášku o pôrodných babičkách v medzivojnovom období predniesla vedúca pracoviska Judita Szekeresová Kováčsová. V prednáške priblížila aj obdobie 19. storočia, problematiku a jednotlivé reformy zdravotníctva. Pôrodné asistentky sa najprv nazývali pôrodnými babičkami a v medzi-

vojnovom období aj „pôrodnými babičkami“. Počas posedenia sa poslucháči dozvedeli, že tieto ženy zohrali v každom dejinnom období vývoja spoločnosti dôležitú úlohu pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti rodičkám a ich novorodienkam, ale svoju pomoc poskytovali aj v šesťdesiatych a neskôr.

Druhú prednášku večera predniesla Klaudia Bugyinszká, ktorá sa venovala lekárom, ktorí stáli pri zrode nemocnice v Šali. Počas podujatia si návštevníci zaspomínali na bývalých primárov interného, detského a gynekologicko-pôrodnického oddelenia nemocnice. „Formou prezentácie sme účastníkom stretnutia priblížili poslanie lekára, radosti, ale aj starosti všedných dní kolektívu. Prednáška

sa venovala aj personálnym zmenám po októbri roku 1967, keď bola v meste odovzdaná do užívania nová nemocnica s poliklinikou,“ opísala svoj príspevok Klaudia Bugyinszká.

Celým večerom prítomných spravádzala zamestnankyňa archívu Alžbeta Horváthová. Po prednáškach nasledovala diskusia, prítomní sa podelili o vlastné zážitky a o svoje spomienky na lekárov a zdravotníckych pracovníkov. „V auditoriu sa nachádzali aj pamätníci, ktorí buď pracovali, alebo sa osobne poznali so spomenutými zamestnancami nemocnice. Po prednáškach si prítomní mali možnosť prelistovať kroniku o dejinách zdravotníctva v Šali a kroniku gynekologicko-pôrodnického oddelenia. Druhú menovanú kroniku sme si na podujatie vypožičali od MUDr. Zimmermannovej, ktorej by sme sa chceli aj touto cestou poďakovať za jej poskytnutie. V kronikách sa okrem všestranných informácií o de-

jinách zdravotníctva nachádzajú aj fotografie, pomocou ktorých sme tak trochu mohli cestovať v čase. Po diskusii sme ponúkli návštevníkom možnosť komentovanej prehliadky výstavy s názvom „V zdravom tele zdravý duch. Dejiny športu v regióne“ a mali aj možnosť nazrieť do depozitov archívu.“

Návštevníkov v ďalšej časti večera sprevádzal zamestnanec archívu Attila Varjú. Podujatie malo veľký úspech, o čom svedčila aj vysoká účasť a nadšenie diskutujúcich. „Na základe uvedených skutočností a spätnej väzby prítomných, ktorú si veľmi vážime, by sme chceli v tradícii organizovania podobných podujatí pokračovať aj v budúcnosti. Pevne veríme, že v rámci príjemných posedení s obyvateľmi mesta a okolia budeme môcť prezentovať výskumy zamestnancov archívu aj naďalej. Tešíme sa na ďalšie stretnutie s vami!“ dodáva Klaudia Bugyinszká.

(arch, ŠŠ)

O zdravotníctve v Šali aj o pôrodných babičkách, Slovo Šalčanov (2023)

Solidaritas (14.4.2023)

Základná škola Vlčany na exkurzii v kaštieľi v Šali (2023)

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

V rámci organizačnej a riadiacej práce vykazujeme počet dní venovaných priebežnému vzdelávaniu štátnych zamestnancov, rôznym ústavným poradám, odborným školeniam, ale aj poradám na pracovisku. Už viac rokov pretrváva problém s nedostatočnou kapacitou miest na ponúkaných školeniach. Niektorí zamestnanci využili preto možnosť aj online vzdelávania. Vo vykazovanom roku sa dve školenia uskutočnili priamo v Štátnom archíve v Trnave. Naše pracovisko zorganizovalo dve školenia k predarchívnej starostlivosti - pre školy a pre samosprávy spadajúce do našej pôsobnosti.

V rámci hospodárskej činnosti sú vykazované dni venované objednávanému stravňovaniu, práci s modulom správnych poplatkov, vyberaniu správnych poplatkov, inventarizácii hnutel'ného majetku archívu a pod.

Zrušením Jednotky podpory v Šali v roku 2022, ktorá zabezpečovala opravy, údržbárske práce v našom archíve, sa vyskytli viaceré technické problémy v našej budove. V tomto roku sa podarilo Jednotke podpory v Nových Zámkoch zabezpečiť údržbára pre budovy MV SR v Šali. Údržbár postupne odstraňuje nedostatky na našej budove.

Na jar pokračovali problémy s vykurovacím zariadením v archíve, ktoré sa na jeseň istým spôsobom podarilo odstrániť. Vymenili a zároveň na miestach, kde chýbali termoregulačné hlavice na radiátoroch, sa nasadili nové. Tým sa podarilo vo väčšine miestností zabezpečiť optimálnu teplotu. Problém s fungovaním samotného kotla a jeho výkonu však pretrváva aj naďalej. V tejto časti sme vykázali dni, ktoré boli venované aj zabezpečeniu technickej starostlivosti o budovu archívu. Na túto kapitolu sme čerpali 292 pracovných dní.

V roku 2023 archív pokračoval v práci v oblasti poskytovania správnych informácií a najmä v práci pre širokú verejnosť, prezentovaniu kultúrneho dedičstva na vysokej odbornej úrovni a v ochrane archívnych dokumentov spočívajúcu v čistení, preškatul'ovaní a dislokovaní archívnych dokumentov.

Napriek tomu, že Štátny archív v Trnave zadal požiadavku na vyhotovenie úradnej tabule so správnym názvom pracoviska, do konca roka 2023 nebola úradná tabuľa archívu dodaná. Počas roka pretrvávali problémy so zabezpečením vhodných podmienok pre archívne dokumenty uložené na detašovanom pracovisku v Malej Lúči. Na základe kontroly uskutočnenej zamestnancami Nemocnice sv. Michala v Bratislave v septembri v roku 2020 bolo skonštatované, že budova je absolútne nevhodná ako pracovné prostredie i na uloženie archívnych dokumentov. Od decembra 2022 ešte viac začala budova kaštieľa chátrať, pretože sa ocitla bez pravidelnej starostlivosti. Každodennú starostlivosť vykonávala do decembra 2022 p. Mária Bélyová, ktorá odišla k 15. 12. 2022 do dôchodku. Na základe uvedeného je potrebné zabezpečiť pre pracovisko takú budovu, ktorá by spĺňala podmienky na uloženie archívneho materiálu. Na prelome jari-leta 2023 sa podarilo v rámci vzájomnej dohody s vedením Jednotky podpory Dunajskej Strede zabezpečiť sústavnú údržbu okolia kaštieľa v Malej Lúči (kosenie trávnik; pozn. do konca roka 2022 objekt kosil manžel p. Bélyovej aj vykonával drobné údržbárske práce). Zamestnanci archívu, vďaka pridelenému služobnému vozidlu, okrem vyhľadávania archívnych dokumentov uložených v depotoch v kaštieli v Malej Lúči, pravidelne kontrolujú stav budovy a dokumentov. Žiaľ, nedostatočné vetranie v depotoch si postupne vyberá svoju daň na stave interiéru budovy, ale hlavne na archívnych

dokumentoch. V Malej Lúči má pracovisko uložených cca 2500 bm archívnych fondov z okresu Dunajská Streda - Okresný národný výbor v Dunajskej Strede - odbor výstavby, fondy miestnych národných výborov, škôl a ich predchodcov, ale aj súdnych spisov.

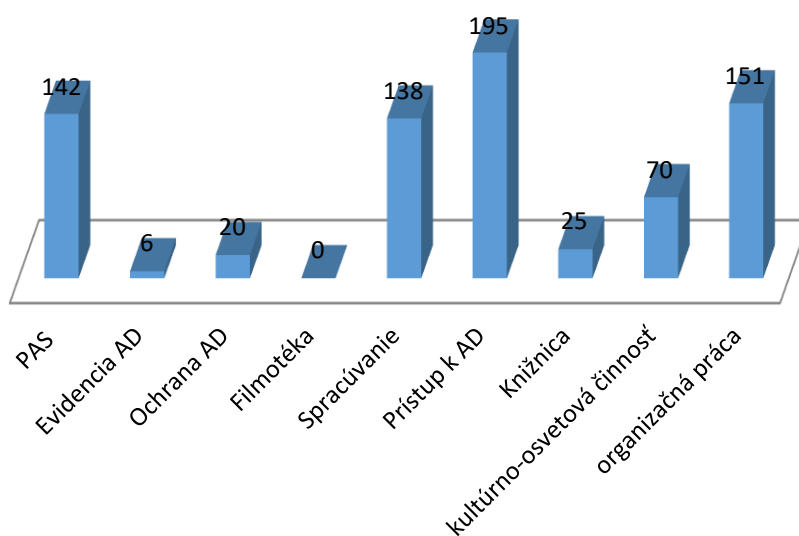
PRACOVISKO ARCHÍV SKALICA

PERSONÁLNY STAV

Pracovisko Archív Skalica má obsadené 4 štátnozamestnanecké miesta, všetky v stálej štátnej službe. Ustálené personálne obsadenie sa pozitívne prejavilo aj pri plnení služobných úloh. Už pravidelne na našom pracovisku vykonávajú odbornú prax študenti Súkromnej strednej odbornej školy VIA HUMANA. V máji absolvovali túto odbornú prax študentky Albina Alyeva a Anna Krasnova.

Zamestnanci archívu v roku 2023 spolu odpracovali 747 dní, v rámci ktorých sa venovali odbornej činnosti.

Rozpis pracovných dní podľa kapitol

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

Do plánu kontrol na rok 2023 bolo zaradených 10 pôvodcov registratúry, všetky sa podarilo aj zrealizovať. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že u pôvodcov sa opakujú nedostatky predovšetkým v evidencii registratúrnych záznamov, absencia vytvárania spisov a používania spisových obalov a nepravidelné vyradovanie registratúrnych záznamov. Pôvodcovia vo väčšej miere využívajú na evidenciu záznamov elektronické informačné systémy. Zároveň boli pôvodcovia striktněji upozorňovaní na e-Government a náležitosti s ním spojené.

V súčasnosti má Archív Skalica v predarchívnej starostlivosti 283 pôvodcov registratúry, z toho 200 I. kategórie. V roku 2023 bolo z evidencie vyradených 5 pôvodcov, z ktorých činnosti nevznikajú archívne dokumenty.

Archívu bolo predložených 83 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, všetky boli schválené. Prostredníctvom ISEA bolo realizovaných 13 vyradovacích konaní. V súvislosti so zmenou legislatívy boli pôvodcovia I. kategórie povinní upraviť svoje registratúrne poriadky a plány. K 31. decembru 2023 bolo predložených 75 registratúrnych poriadkov, schválených bolo 54.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA SR

Prírastky, ktoré archív získal prevažne na základe vyradovacieho konania, boli priebežne počas roka evidované do Elektronického archívu Slovenska. Za rok 2023 Archív Skalica zaevidoval 43 prírastkov v celkovom rozsahu 14,09bm.

K 31. decembru 2023 evidujeme celkovo 178 bm archívnych dokumentov, ktoré sú uložené u pôvodcu, ktorý nemá zriadený archív a ktoré Archív Skalica z kapacitných dôvodov nemôže prevziať. Archívne dokumenty pôvodcov Ľudový súd v Myjave, Ľudový súd v Skalici a Okresný súd v Senici sú aktuálne uložené v Registratúrnom stredisku Ministerstva spravodlivosti SR so sídlom Račianska 71, Bratislava.

V Archíve spoločnosti Grafobal, a. s. je k 31. decembru 2023 uložených 56,9 bm archívnych dokumentov pochádzajúcich z činnosti spoločnosti a jej predchodcov (Grafobal, š. p., Grafobal, n. p., Brnenské papierne, n. p., KARTOPRODUKTA, TEKLA).

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Ochrane archívnych dokumentov venoval archív 20 dní, v rámci ktorých išlo najmä o vetranie depotov, ukladanie archívnych dokumentov do škatúl, označovanie úložných jednotiek a v niektorých prípadoch bolo potrebné aj čistiť dokumenty od prachu a iných nečistôt. Menili sa tiež nevyhovujúce archívne škatule za nové.

V súvislosti s ochranou archívnych dokumentov treba povedať, že terajšie priestory, kde sú archívne dokumenty uložené, nie sú vyhovujúce z hľadiska nízkej teploty a vysokej vlhkosti, keďže sa v zime nevykurujú.

SPRACÚVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

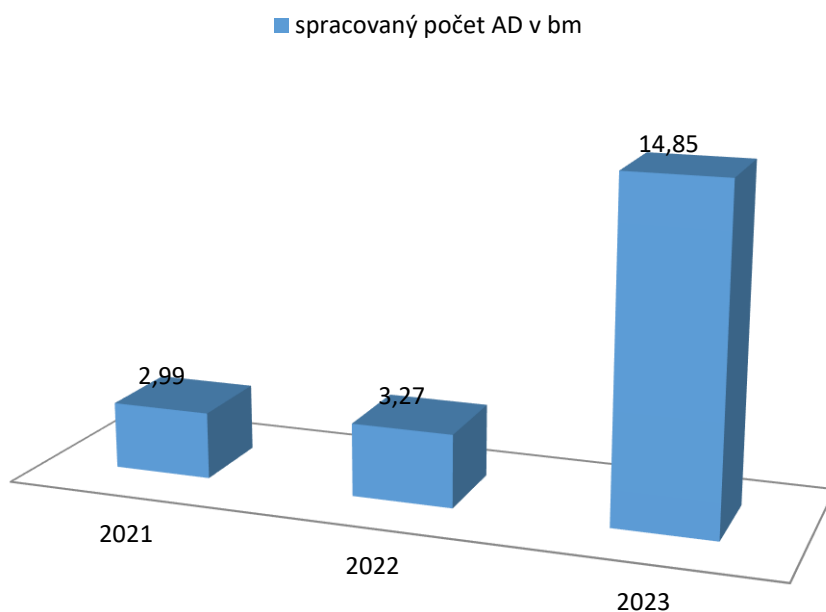
V roku 2023 sa zamestnanci archívu zamerali predovšetkým na triedenie a usporiadanie archívnych dokumentov. Pre efektívnejšie vybavovanie správnej agendy bolo potrebné doplniť súpisy dokumentov č.d. *Okresného úradu v Skalici* z rokov 1925 a 1928 (Zuzana Tauberová). Pokračovalo sa tiež vo vyhotovovaní súpisu dokumentov *Okresného národného výboru v Senici - odbor pôdohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva* (Zuzana Tauberová). Roztriedené a usporiadané boli fondy *Stredné odborné učilište v Senici, Reštaurácie, š. p. v Senici, Gymnázium Jána Bosca v Šaštíne-Strážach, Materská škola Dr. Clementisa v Skalici* (Jana Hanzalíková). Roztriedené a usporiadané boli spisy D, E, Nc fondu *Okresný súd v Skalici*, k spisom boli vyhotovené súpisy (Veronika Blanáriková).

V rámci inventarizovania archívnych dokumentov sa pokračovalo v inventarizovaní fondového oddelenia *Litterae missiles* fondu *Magistrát mesta Skalica* (Terézia Májková).

Archív Skalica vyhotovil k 31.12.2023 tri opisy archívnych súborov podľa medzinárodného štandardu ISAD – *Potravné družstvo v Podbranči - Dolnej Doline, Potravné družstvo v Podbranči – Hornej Doline, Potravné družstvo v Prietři*.

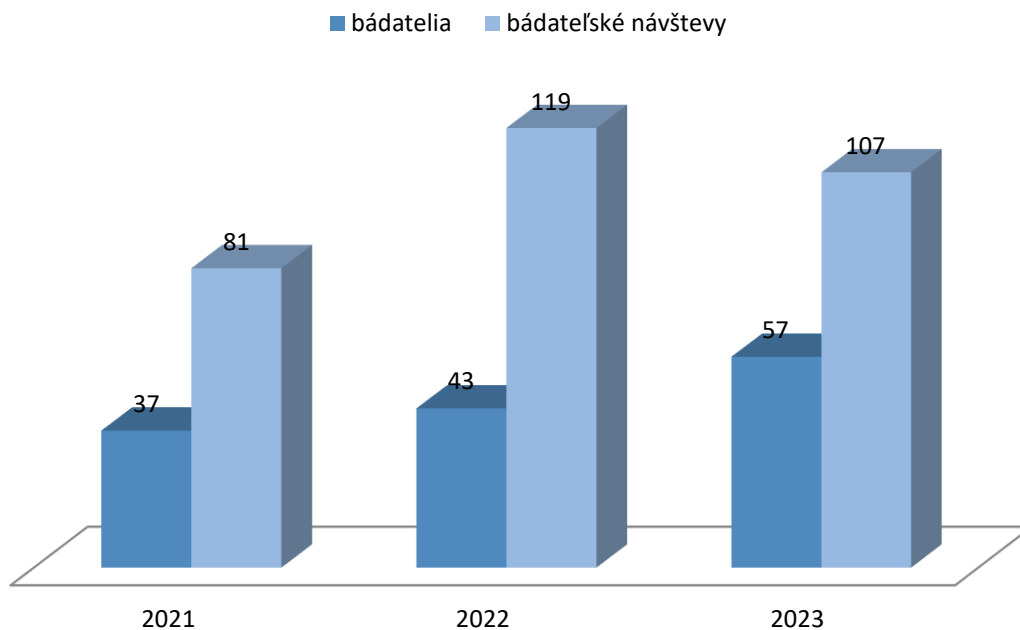
V aplikácii Evidencia pečatí a pečatidiel archív spracoval 21 ks pečatí (Terézia Májková).

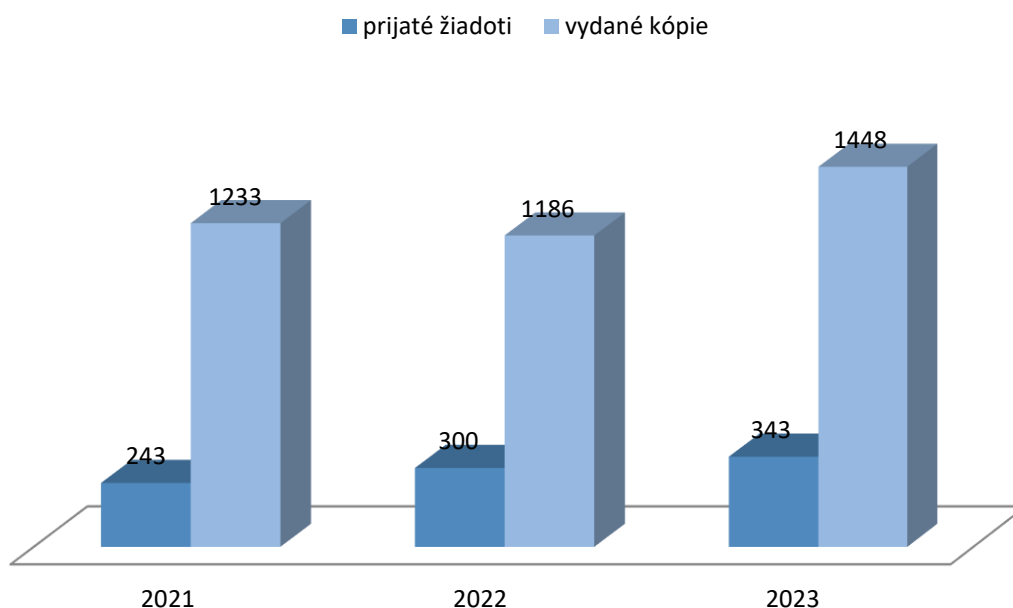

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Prístupu k archívnym dokumentom venoval archív 195 dní. Bádateľským návštevám bolo venovaných 47 dní. Bádateľňu archívu navštívilo 57 bádateľov, z toho 4 zo zahraničia. Išlo najmä o regionálnych historikov, ale svoje zastúpenie medzi bádateľmi majú aj priaznivci histórie a nadšenci, ktorí sa venujú predovšetkým genealogickým výskumom. Zvyšok dní bol venovaný správnej agende, v rámci ktorej archív prijal 343 žiadostí a vydal 1448 ks výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Celkovo bolo v roku 2023 na poplatkoch vybraných 996,50€, z toho 822,50 € tvorili správne poplatky a 174€ poplatky vybrané za služby archívu.

prijaté žiadosti a vydané kópie 2021 - 2023

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

V roku 2023 bola dokončená evidencia všetkých titulov knižnice v aplikácii Knižnica. Nasledovala revízia knižničného fondu, pri ktorej sa zistilo, že niektoré z evidovaných titulov chýbajú. V aplikácii sa preto pristúpilo k vytvoreniu úbytkov, ktorých bolo celkovo 29. K 31. decembru 2023 evidujeme v knižnici archívu 3095 knižných titulov.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Všetci zamestnanci Archívu Skalica sa v priebehu roku aktívne podieľali na kultúrno-osvetovej činnosti archívu. Už pravidelne archív navštevujú najmä študenti základných škôl, ktorí sa počas exkurzií dozvedeli o histórii archívu. Zistili, čo znamená práca archivára a zároveň mali možnosť prezrieť si priestory archívu a významné archívne dokumenty.

Deň otvorených dverí je už tradičnou akciou archívu. V roku 2023 sa konal v termíne 21. – 22. júna 2023. Počas týchto dní si cestu do archívu našlo mnoho malých i veľkých návštevníkov, ktorí si mohli vyskúšať písanie brkom, pečatenie svojich listov a záujem vzbudili i matriky a pamätné knihy, v ktorých si ne jeden návštevník našiel svojich predkov. Súčasťou bola aj výstava archívnych dokumentov k dejinám vinohradníctva v Skalici.

Mesiac september bol venovaný aj tento rok Dňom európskeho kultúrneho dedičstva. Tému „Dedičstvo ži!“ poňali skalické archivárky doslovne a prostredníctvom výstavy *Zvyky a tradície* oživilo lokálne obyčaje a to nielen prostredníctvom archívnych dokumentov. Všetci, ktorí 8. septembra zamierili do archívu, mohli ochutnať niektoré z tradičných jedál, napríklad zázvorník, chlieb so slivkovým lekvárom či najznámejšiu špecialitu skalický trdelník. Pozrieť si mohli aj dobový ľudový odev, ktorý na sebe prezentovali aj samotné archivárky.

Publikačná činnosť zamestnancov archívu je uvedená vo výkaze práce.

Deň otvorených dverí (21. – 22.6.2023)

Exkurzia Gymnázium Skalica (21.9.2023)

Deň otvorených dverí (21. – 22.6.2023)

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (8.9.2023)

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (8.9.2023)

Odborná prax VIA HUMANA (2023)

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

Zamestnanci sa zúčastnili školení a odborných podujatí uvedených vo výkaze práce. Niektoré odborné školenia, ktoré mali zamestnanci naplánované sa nekonali, alebo sa na ne, kvôli nízkej kapacite poslucháčov, nedalo prihlásiť. Z tohto dôvodu boli absolvované niektoré školenia nad rámec plánu.

Okrem účasti na školeniach sa zamestnanci tiež podieľali na rôznych organizačných či administratívnych prácach v archíve (presun archívnych dokumentov, inventarizácia majetku, uloženie nezaradených dokumentov, práce po maľovaní kancelárií a pod.)

V roku 2023, v spolupráci s Centrom podpory v Trnave, sa podarilo vymeniť odpadávajúci obklad na toaletách, vymaľovať kancelárie a nainštalovať nový elektrický zabezpečovací systém (PSN), ktorý sa podarilo zaviesť aj do depotov. Archívu bolo pridelené služobné cestné vozidlo, čo značne zjednodušilo nielen vybavovanie agendy (najmä predarchívnu starostlivosť), ale aj organizačné činnosti archívu.

V Trnave 31. januára 2024

PhDr. Júlia Ragačová, riaditeľka Štátneho archívu v Trnave

